

Generationsskifte

HD(R), Hovedopgave 2. del

Regnskab og økonomistyring

Copenhagen Business School

Vejleder: Jan Greve

Afleveringsdato: Den 2. august 2018

Morten Visholm Madsen

Antal sider: 52

Anslag: 85.543

Indholdsfortegnelse

1 - Indledning	4
2 - Problemstilling	5
2.1 - Problemformulering	5
2.1.1 - Underspørgsmål	5
2.2 - Afgrænsning	5
2.3 - Metode	6
3 - Introduktion til generationsskifte	7
3.1 - Hvad er et generationsskifte	7
3.2 - Skattepligtigt generationsskifte	8
3.3 - Værdiansættelse	8
3.3.1 – TSS-cirkulære 2000-9	9
3.3.2 – TSS-cirkulære 2000-10	9
3.3.3 – Værdiansættelsesvejledning af august 2009	9
3.3.4 – Sammenligning af værdiansættelsesmodellerne	10
4 - Generelle overvejelser før et generationsskifte	12
4.1 - Overvejelser for selskabet og overdrager	12
4.2 - Overvejelser for overtager	13
5 - Omstruktureringsmodeller før et generationsskifte	14
5.1 - Aktieombytning	15
5.1.2 - Aktieombytning skattefrit med tilladelse fra SKAT	15
5.1.3 - Aktieombytning skattefrit uden tilladelse fra SKAT	16
5.1.4 - Krav for aktieombytning	17
5.2 - Tilførsel aktiver	17
5.2.1 - Krav for skattefri tilførsel af aktiver	18
5.3 - Spaltning	19
5.3.1 - Spaltning uden tilladelse	19
5.3.2 - Spaltning med tilladelse	20
5.3.3 - Krav	20
6 - Generationsskiftmodeller	21
6.1 - Overdragelse ved brug af succession	21

6.1.1 – Fordele og ulemper ved brug af succession	23
6.2 – Koncernstruktur med holdingselskab	23
6.2.1 – Fordele og ulemper ved omstrukturering	24
6.3 – Omstrukturering og salg	25
6.4 – Salg af anparter – skattepligtigt	26
6.5 - A/B-modellen	26
6.5.1 - Ændring af vedtægter	26
6.5.2 - Kontant kapitaludvidelse	27
6.5.3 – Hvornår er modellen relevant	27
6.5.4 – Fordele og ulemper ved A/B modellen	28
7 - Finansiering af generationsskiftet	29
7.1- Købesummen gives som gave	29
7.2 - Gælds brev	29
7.3 - Earn-out	30
7.3.1 – Interessekonflikt ved en Earn-out aftale	30
8 - Generationsskifte af casevirksomhed	32
8.1 – Mogens’ personlige formue	32
8.2 - Torbens personlige formue	32
8.3 – Ønsker forud for et generationsskifte	33
9 - Værdiansættelse af Henvisning ApS	33
9.1 - Værdiansættelse af goodwill	34
9.2 - Udskudt skat	37
9.3 - Handelsværdien for Henvisning ApS	38
10 – Løsningsforslag til generationsskifte af Henvisning ApS	39
10.1 - Løsningsforslag 1 - Succession	39
10.1.1 - Finansiering	40
10.1.2 – Konsekvens for Mogens	40
10.1.3 – Konsekvens for Torben	40
10.1.4 – Delkonklusion	41
10.2 - Løsningsforslag 2 – Omstrukturering og herefter køb og salg via holdingselskab	41

10.2.1 – Finansiering.....	42
10.2.2 – Betydning for Mogens	42
10.2.3 – Betydning for Torben.....	42
10.2.4 – Slankning af balancen i Henvisning ApS før ny værdiansættelse og salg	43
10.2.4 – Delkonklusion.....	43
10.3 – Løsningsforslag 3 – A/B-modellen.....	44
10.3.1 – Finansiering.....	44
10.3.2 – Betydning for Mogens	44
10.3.3 – Betydning for Torben.....	44
10.3.4 – Delkonklusion.....	45
10.4 – Mogens pensionsliv efter generationsskiftet.....	45
11 - Konklusion.....	46
12 - Litteraturliste.....	48
13 - Bilag.....	50
Bilag 1	50

1 - Indledning

Morten Bennedsen og Kasper Nielsen har sammen med Industriens Fond udarbejdet en rapport med fokus på ejerledelse i Danmark, samt hvordan virksomheder kan vokste igennem ejerskifte/generationsskifte.

Ifølge rapporten "Ejerledelse i Danmark" er 67% af alle danske aktie- og anpartsselskaber ejet af kun en enkelt person. Ejerledelse, hvor ejeren både er ejer og aktiv i den daglige ledelse, er den mest dominerende ledelsesstruktur blandt danske små, men også mellemstore og store virksomheder.

Ifølge undersøgelsen i rapporten har der været et stabilt antal ejerskifte/generationsskifte siden år 1995 med få undtagelser enkelte år¹. Der har været mere end 4.900 ejerskifter siden 1995, hvor ca. 43% er inden for familien.

I rapporten nævnes det, at der er 10.200 ejerledede virksomheder, hvor ejerlederen er over 65 år, samt 13.100 hvor ejerlederen er mellem 55 år og 65 år. Rapporten anslår, at der inden år 2025 vil være 17.000 ejerledede virksomheder, som står overfor et ejer- eller generationsskifte. Det er derfor omkring hver tredje virksomhed i Danmark, der skal begynde at planlægge, forberede og udføre ejerskifte det kommende årti.

Som rapporten understreger, er der altså mange, som står overfor generations- eller ejerskifte. Men er det bare noget, man lige gør, eller hvordan og hvorledes skal sådan en proces planlægges og udføres. Generationsskifte eller et ejerskifte kan være en forvirrende proces, men også en proces som kan blive ganske dyr, såfremt man ikke undersøger alle mulige konstruktioner og fremgangsmåder inden udførelsen. Det kan være en god idé, såfremt man ved, at et generationsskifte skal ske i fremtiden, at man flere år i forvejen får planlagt, hvordan og hvorledes det hele skal foregå. På den måde kan man minimere både bekymringer, men også omkostningerne ved et generationsskifte. Derudover kan processen tage mange kræfter for overdrageren. Ved at planlægge alt til mindste detalje kan dette også være med til at skabe ro og afslappelse for overdrageren, så vedkommende ikke føler, at virksomheden bliver taget fra vedkommende, men givet videre til gode samt trykke hænder.

¹ Rapport "Ejerledelse i Danmark", Side 47, tabel 26, "Andelen af virksomheder med direktør og ejerskifter fra 1995-2013"

2 - Problemstilling

Mogens overvejer at gå på pension, da han har nået en alder, hvor der er mere i livet end arbejde. Mogens ønsker at overdrage driften og ejerskabet af selskabet til sin søn Torben, som i forvejen kender virksomheden rigtig godt. Mogens har hørt om generationsskifte, og dette kan ske med mindst mulige omkostninger for både Torben og ham. Dog ved han ikke, hvordan dette skal ske, samt hvilke muligheder og konsekvenser der kan være for Torben og ham.

Mogens har læst sig til, at problemet ved disse generationsskifter er planlægningen og udførelsen. Mange selskaber får ikke sat sig ned og kigget på fremtiden i tide eller planlagt, hvordan et generationsskifte skal gennemføres, og dette kan koste både overdrageren og overtageren dyrt. Derudover kan der være mange skattemæssige udfordringer for såvel som Mogens som for Torben. Mogens vil derfor gerne have planlagt sit generationsskifte i god tid og gerne flere år i forvejen.

Med ovenstående problemstilling har Mogens og Torben kontaktet mig for at få planlagt et generationsskifte. Dette indebærer rådgivning op til generationsskiftet, mulige omstruktureringer, skattemæssige konsekvenser, samt hvilken løsning der vil være optimal i deres situation

2.1 - Problemformulering:

Hvordan kan Mogens gennemføre et generationsskifte af selskabet Henvisning ApS til sønnen Torben, hvor der tages højde for de økonomiske og skattemæssige aspekter, så den optimale løsning opnås i forhold til Mogens' pension og Torbens fremtidige drift af Henvisning ApS?

2.1.1 - Underspørgsmål

- Hvilke generationsskiftemodeller er mulige at anvende?
- Hvilke overvejelser bør Mogens og Torben gøre sig inden et generationsskifte?
- Hvordan skal generationsskiftet finansieres, herunder finansiering af mulige skatter og afgifter?
- Hvilken generationsskiftemodel er mest optimal for Mogens og Torben?

2.2 - Afgrænsning

Opgaven tager kun udgangspunkt i et anpartsselskab, hvor der er en ejer, som samtidig fungerer som direktør. Ydermere fungerer anpartsselskabet ikke som pengetank. Opgaven afgrænser sig derfor fra personligt ejede virksomheder. Al lovgivning og lovstof vil derfor kun omhandle og vedrøre anpartsselskaber. Opgaven vil kun fokusere på personer i live samt personer, der er skattepligtige i Danmark.

Casevirksomheden lægger op til et generationsskifte til sønnen, og opgaven vil derfor ikke behandle generationsskifte til andre end sønnen. Opgaven vil derfor ikke behandle et eventuelt salg af selskabet til tredjepart. Selskabet samt regnskabstal er fiktive, men tilpasset en virkelig situation, således at opgaven kan behandle det nævnte emne.

I forbindelse med gennemgang af de forskellige generationsskiftemodeller vil der ikke blive taget stilling til stiftelse af et iværksætterselskab, men alene almindelige anpartsselskaber.

Der vil kun blive introduceret og gennemgået 5 generationsskiftemodeller i denne opgave, da disse er fundet relevante i forhold til problemstillingen. Alle andre metoder og modeller vil ikke indgå i denne opgave.

2.3 - Metode

Denne opgave har til hensigt at danne et overblik over, hvad et generationsskifte er, hvilke modeller der kan anvendes, hvordan et generationsskifte i praksis udføres, samt hvilke skattemæssige konsekvenser der kan være for de involverede parter.

Overblikket skabes ved at se på mulighederne, der foreligger før et generationsskifte, hvilke handlinger der skal udføres før, under og efter generationsskiftet, samt hvordan et generationsskifte udføres i praksis med udgangspunkt i en casevirksomhed, hvor jeg fungerer som revisor og rådgiver for virksomheden. Opgaven er delt i 2 afsnit, hvor første afsnit er en gennemgang af teorien bag et generationsskifte, som danner grundlag for behandlingen af casevirksomheden, og derefter en analyserende del med udførelsen af et generationsskifte, som tager udgangspunkt i casevirksomheden. Dette munder ud i en konklusion, som besvarer opgavens problemformulering. Opgaven vil gennemgå følgende:

- En kort introduktion til generationsskifte generelt samt værdiansættelse af et selskab.
- Give et overblik over de overvejelser, et selskab, overdrager og overtager skal gøre sig inden et generationsskifte.
- Gennemgå generationsskiftemodeller samt de skattemæssige konsekvenser heraf.
- Værdiansættelse af casevirksomheden.
- Gennemgå generationsskiftemodellerne med udgangspunktet i konsekvenserne for min case virksomhed.
- Konklusion på den mest optimale generationsskiftemodel for Mogens og Torben.

Opgaven tager udgangspunkt i nuværende samt gældende lovgivning og praksis inden for området. Opgavens teori og analyse vil bunde i Den juridiske vejledning udstedt af SKAT samt tidligere domme og bindende svar, som er afgivet på området.

Informationssøgning vil være i relevant faglitteratur, artikler, hjemmesider m.m.

3 - Introduktion til generationsskifte

Forestil dig, at du driver et veletableret selskab, som har en robust økonomi, og du har drevet selskabet i rigtig mange år. Selskabet har du selv bygget op fra grunden til den formue, selskabet besidder i dag. Du er ved at være oppe i årene og vil egentlig gerne trække dig tilbage og nyde livet. Fordi du gerne vil trække dig tilbage, er du startet med at bekymre dig, for hvad skal der så ske med selskabet? Skal selskabet lukkes? Skal det sælges? Kan man give det til nogle andre, så de kan bygge videre på en fornuftigt rentabel forretning?

Man kunne forestille sig, at det føles forkert at lukke noget, som fungerer rigtig godt, og som man har svedt for at få succes med. Derfor vil det være praktisk at kunne føre virksomheden videre ved at udskifte den nuværende ejer med nye kræfter samt få en pose penge med i hånden til pensionen. Det er de færreste, der ved, hvordan og hvorledes man gør det, samt hvilke ting man skal være opmærksom på. Jeg vil derfor kort gennemgå, hvilke metoder, personer, skatteregler mv. der indgår i et generationsskifte.

3.1 - Hvad er et generationsskifte

Et generationsskifte defineres ved, at man overdrager selskabet helt eller delvist til en eller flere personer. Generationsskifte kan ske af mange årsager, og skiftet kan ske til en lang række af personer. Det vil sige, at man efter mange års ejerskab kan overdrage anparterne i selskabet videre til andre personer. Alle personer kan overtage virksomheden i forbindelse med generationsskifte, men det er oplagt at undersøge mulighederne, lang tid før man overvejer at gå på pension, da man med god forberedelse kan minimere omkostningerne både for overdrager i form af skat, men også køber i forhold til finansiering af købet af selskabet.

Man kan overordnet set i forhold til skatten ved generationsskifte gøre det med 2 forskellige metoder. Den ene er et skattepligtigt generationsskifte, som ordet skattepligtigt også hentyder til, er at selve skiftet af ejeren udløser en skat, som falder til betaling. Den anden metode er et skattefrit generationsskifte. Skattefrit lyder allerede godt, men det skal dog noteres, at skattefrit ikke betyder, at man reelt slipper for at betale skat, men at skattebyrden skydes ud i fremtiden.

3.2 - Skattepligtigt generationsskifte

Som udgangspunkt vil man, såfremt man er i god tid, kunne undgå at lave et skattepligtigt generationsskifte. Der findes rigtig mange modeller, hvormed man kan skyde skatten ud i fremtiden, så fra et likviditetsmæssigt samt økonomisk synspunkt vil det ikke være at foretrække at foretage et skattepligtigt generationsskifte. Det kan dog være nødvendigt i nogle tilfælde, hvis man ikke overholder kravene for succession, som vil blive gennemgået i punkt 6.1, eller ved pludselig sygdom, og ingen nærtstående kan overtage selskabet. Den skattemæssige konsekvens vil være, at overdrageren vil blive beskattet som ved et normalt salg af aktier. Salget vil blive betegnet som aktieindkomst og vil blive beskattet efter personskatteloven §8A. Beskatningen foregår i to etaper (2018 sats²)

- Op til 52.900 beskattes med 27%
- Fra 52.901 beskattes med 42%.

3.3 - Værdiansættelse

Man har nu fundet frem til, at man vil overdrage sit selskab, samt hvem man vil sælge til. Hvordan skal værdierne i selskabet så værdiansættes? Som udgangspunkt vil SKAT have, at værdierne bliver handlet til handelsværdierne. Dette kan dog være svært, såfremt værdierne ikke bliver handlet ofte, eller at aktivet/passivet er af væsentlig karakter, som afviger fra det, som tilsvarende handles. Der findes derfor ikke en direkte lovgivning på området, men SKAT har udstykket en række værdiansættelsesprincipper samt en værdiansættelsesvejledning, som man bør tage udgangspunkt i, når man skal finde frem til handelsværdierne på de enkelte aktiver eller passiver.

SKAT har bl.a. udstykket følgende vejledninger til værdiansættelse:

- Værdiansættelsesvejledning af august 2009
- Værdiansættelse af goodwill (TSS-cirkulære nr. 2000-10³)
- Værdiansættelse af anparter (TSS-cirkulære nr. 2000-9⁴)

Disse værdiansættelsesprincipper bruges til at værdiansætte aktiverne samt passiverne, når værdien af selskabet skal fastsættes.

² Gældende skattesatser, skatteprocenter og beløbsgrænser for 2017 og 2017.

<https://www.skat.dk/SKAT.aspx?old=2035568>

³ C.C.6.4.1.2 Værdiansættelse af goodwill, <http://skat.dk/skat.aspx?old=82338&chk=214955>

⁴ C.B.2.1.4.5 Værdiansættelse af aktier, <https://www.skat.dk/SKAT.aspx?old=82336>

3.3.1 – TSS-cirkulære 2000-9

Udgangspunktet for dette cirkulære fra SKAT er at give retningslinjer for, hvordan handelsværdien skal opgøres for aktier og anparter ved overdragelsestidspunktet. Dette cirkulære bruges primært for overdragelse mellem interesseforbundne parter. Denne vejledning tager udgangspunkt i at handelsværdien sættes til selskabets indre værdi, som findes ved brug af de seneste aflagte årsrapporter.

3.3.2 – TSS-cirkulære 2000-10

Dette cirkulære bruges til at fastsætte værdien af goodwill i selskabet. Udgangspunktet for beregningen er selskabets 3 seneste aflagte årsrapporter. Da goodwill kan være svært at værdiansætte, er det her vigtigt at gøre sig nogle overvejelser omkring den forventede levetid for selskabets goodwill i fremtiden.

3.3.3 – Værdiansættelsesvejledning af august 2009

Hvor de to ovenstående cirkulærer tager udgangspunkt i historiske data? som aflagte årsrapporter, tager denne værdiansættelsesvejledning udgangspunkt i et skøn over selskabet fremtidige resultater. Med denne vejledning tager SKAT det princip, som normalt bliver brugt i en markedsrettet værdiansættelse, da det er forventningerne til fremtiden som udgør grundpillerne i værdiansættelsen.

Af vejledningen fremgår det, at SKAT anbefaler brugen af en af de 4 følgende modeller eller en kombination heraf:

EVA-modellen⁵:

Economic Value Added forkortet EVA-modellen tager udgangspunkt i summen på afkastet fra den investerede kapital, fratrukket de omkostninger der naturligt er forbundet ved frembringelsen af dette afkast. Dette ganges op imod den investerede kapital. Derefter findes nutidsværdien ved at tilbagediskontere.

DCF-modellen⁶:

⁵ <https://skat.dk/skat.aspx?oid=1813239> – SKAT's vejledning på EVA-modellen

⁶ <https://www.skat.dk/SKAT.aspx?oid=1813207&chk=208529> – SKAT's vejledning på DCF-modellen

Discounted Cash Flow forkortet DCF-modellen er i sin enkelthed en indkomstbaseret værdiansættelsesmodel, hvor selskabets forventede fremtidige pengestrømme tilbagediskonteres til nutidsværdi. Dette danner grundlaget for opgørelsen af selskabets samlede værdi.

Multipel værdiansættelse⁷:

Denne metode tager udgangspunkt i nøgletal fra selskabet, og sammenligner disse tal med andre selskaber inden for samme branche. Der findes en masse forskellige nøgletal, som SKAT anbefaler, at man anvender i sin beregning.

Relief from royalty modellen⁸:

Denne model er beregnet til at værdiansætte immaterielle aktiver. Tanken bag modellen er, at tilbagediskontere værdien af de betalinger, som erhververen (selskabet) skulle have betalt, såfremt erhververen ikke havde anskaffet sig det immaterielle aktiv.

3.3.4 – Sammenligning af værdiansættelsesmodellerne

Som tidligere nævnt skal overdragelsen af unoterede aktier og/eller anparter mellem interesseforbundne parter ske til en retvisende handelsværdi. En retvisende handelsværdi kan skarpt oversættes til den handelsværdi, som overdrageren vil have opnået ved salg til tredjemand.

Efter at SKAT tilbage i 2015⁹ ændrede praksis på området, så det ikke længere er muligt at benytte sig af en formueskattekurs ved familieoverdragelse, må det konkluderes at den model der anvendes til at værdiansætte selskabet, skal kunne opgøre den mest retvisende handelsværdi på overdragelsestidspunktet. Derudover skal det tilføjes, at den valgte værdiansættelsesmodel ikke må afvige markant i forhold til de andre værdiansættelsesmodeller.

Såfremt at der opstår tvivl omkring den fremfundet værdi ved brug af cirkulærerne, kan værdien efterprøves ved hjælp af de andre mere gængse værdiansættelsesmetoder. Dette sikrer selskabet, at SKAT ikke tilsidesætter værdien og sætter sit eget skøn over handelsværdien.

Denne sammenligning mellem cirkulærerne og indkomst eller markedsbaserede modeller kan være en god idé at foretage sig i forbindelse med værdiansættelsen. Jf. ny højesteretsdom fra 2017¹⁰ kan

⁷ <https://skat.dk/skat.aspx?old=1813240&chk=215729> - SKAT's vejledning på Multipel værdiansættelse

⁸ <https://skat.dk/skat.aspx?old=1813256&chk=215729> - SKAT's vejledning på Relief from royalty

⁹ <https://www.skat.dk/SKAT.aspx?old=2170704&vld=0> – Nyt styresignal vedr. ophævelse af formueskattekursen

¹⁰ <https://www.pwc.dk/da/artikler/2017/03/vaerdiansaettelse-unoterede-aktier-ny-dom-oestre-landsret.html>

SKAT's skøn, såfremt SKAT vælger at tilsidesætte selskabets værdiansættelse efter cirkulærerne, være betydelig højere end værdien som fremkommer ved brug af cirkulærerne.

4 - Generelle overvejelser før et generationsskifte

Udover valget af generationsskiftemodel, og om man vælger skattefri eller skattepligtig model, skal man også kende til mange af de overvejelser, både overdrager og overtager bør gøre sig. Alt dette vil jeg nu gennemgå.

Et generationsskifte er en todelt raket. Der er den ledelsesmæssige del og den ejermæssige del. Ifølge en publikation fra BDO tager et succesfuldt generationsskifte mellem 5 – 10 år¹¹, hvoraf den ejermæssige del tager længst tid. Hvis man ser på generationsskifte af selskaber generelt, vil den ledelsesmæssige del, afhængig af selskabets størrelse, være sværest at udføre. Dette skyldes, at overdrageren kan have svært ved at inddrage nye i beslutningsprocesserne, eller at overdrageren mener, ansvaret for virksomheden er en tung burde at skulle lægge på andres skuldre. Da det kan være svært for overdrageren at slippe styringen i selskabet, eller bare tanken om det kan give overdrageren sved på panden, kan det være en god idé at inddrage overtageren tidligt i overvejelserne omkring generationsskiftet. Såfremt det er muligt, kan man stille og roligt indfase overtageren i de daglige ledelsesmæssige beslutninger og dermed skabe en stille og rolig overgang, sådan at overdrager ikke føler, det hele bliver revet væk fra vedkommende.

Den ejermæssige del af et generationsskifte vil være det teknisk sværeste, da det omfatter værdiansættelse af selskabet, hvordan overtager skal finansiere købet, samt hvornår generationsskiftet skal ske.

Spørgsmålet om, hvornår man skal begynde at overveje generationsskifte, skal ifølge BDO ske, når man har en formue, der kan være resten af overdragerens liv. Der er selvfølgelig svært at vide, hvornår man ”stiller træskoene”, men man er derfor på den sikre side, såfremt man indbygger en god margin i sine beregninger af ens levetid.

4.1 - Overvejelser for selskabet og overdrager

For overdrager samt selskabet er der en række vigtige forhold, der er værd at overveje, inden man går i gang med et generationsskifte. Et af forholdene er at overveje, om selskabet, man overdrager, faktisk er værd at overdrage. Med dette menes der, om selskabet er going concern, eller om selskabets aktivitet er ved at uddø, grundet at selskabets aktivitet er et levn fra gammel tid. Med aktiviteten ’er ved at dø’ menes der, om selskabets primære aktivitet er noget, som er ved at dø hen i takt med, at samfundet udvikler og moderniserer sig. Et eksempel på dette kunne være en fysisk

¹¹ Rapport BDO ”hjælp til de svære overvejelse”, side 7, anden afsnit

boghandel eller en butik, som laver reparation af gammel elektronik, så som fjernsyn. Det vil ikke give mening for selskabet eller overdrager at bruge energi, tid og penge på et generationsskifte, såfremt selskabets aktivitet er ved at dø.

Når man har besluttet, om selskabet er værd at overdrage, skal man begynde at tænke på, hvad selskabet er værd, og hvornår man ønsker at stoppe i fremtiden. Disse to forhold er rigtig vigtige i forhold til selve generationsskiftet og er bestemt noget, man skal konsultere en rådgiver om. Når man har fundet den ønskede pris for selskabet, kan overtager, overdrager og rådgiver snakke omkring, hvordan finansieringen af overdragelsen skal ske, samt over hvilken tidshorisont det hele skal foregå. Selve finansieringen kan ske på mange måder, som jeg vil vende tilbage til senere i opgaven.

Et andet vigtigt forhold er, hvem man skal overdrage sit selskab til. Såfremt man opnår den ønskede pris for sit selskab, kan man i teorien være ligeglad med, hvem der overtager selskabet. Oftest har overdrager brugt det meste af sit liv på at opbygge selskabet og få det hele til at fungere. Overdrager vil derfor se selskabet som noget yderst værdifuldt, som ikke skal i hænderne på en, som ender med at køre det hele i sæk. Det mentale aspekt for overdrageren er derfor vigtigt, da man skal igangsætte en proces, hvorved overdrager skal føle sig sikker og føle, at selskabet bliver givet videre til gode hænder. I generationsskifteprocessen vil man oftest arbejde sammen med overtager, og hvis overdrager ikke føler, selskabet vil blive ført godt videre, kan overdrager ende med at afbryde processen, og der skal derfor findes en ny overtager. Dette vil få generationsskifteprocessen til at tage længere tid, koste flere penge samt giver overdrager flere bekymringer.

4.2 - Overvejelser for overtager

For overtager er der 3 vigtige forhold, der skal overvejes. Til dels skal det familiemæssige være på plads. Der skal være opbakning fra familien. Når det er far og søn, som laver generationsskiftet, vil der naturligvis være opbakning fra sønnens forældre, men det familiemæssige kan også være opbakning fra kone/kæreste og eventuelle børn. At overtage en virksomhed kræver en stor portion af ens dagligdag, og det kan derfor godt slide lidt på forholdet på hjemmefronten, såfremt man ikke har den fulde opbakning.

Et andet forhold, der skal overvejes, er, om overtageren har de nødvendige kompetencer samt lyst til at kunne drive virksomheden videre. Det kan lyde meget spændende at få overdraget nøglerne til et velfungerende selskab, som giver et godt resultat, men som overtager skal man også tænke på, om man som minimum kan videreføre selskabet i sin nuværende udvikling/drift. Det bedste

udgangspunkt for overdrager og selskabet er, at overtager brænder for at køre selskabet videre samt har den nødvendige viden for at holde den nuværende udvikling. Såfremt overtager kan løfte selskabet op til næste niveau, vil det være det absolutte optimale udgangspunkt for overdrager og selskabet som helhed. Selvom overdrager kan være ligeglad med, om overtager har de nødvendige kompetencer, vil overdrageren i de fleste tilfælde nødtigt se sit livsværk gå konkurs. Derfor bør overtageren overveje, om vedkommende har de nødvendige kompetencer, eller om disse kan oparbejdes inden overtagelse.

Den sidste af de tre vigtigste overvejelser for overtager er finansieringen af generationsskiftet. Hvordan kan overtageren få overdraget selskabet "billigst" muligt rent skatte- og afgiftsmæssigt. Såfremt man flere år før et eventuelt generationsskifte får set på finansieringsmuligheder og generationsskiftemodellerne, kan man mindske de skatter og afgifter, et generationsskifte måtte medføre.

5 - Omstruktureringsmodeller før et generationsskifte

Som jeg gennemgik i overvejelserne, er der mange ting, som skal falde på plads, før alle parter er tilfredse. Der findes mange modeller i et generationsskifte, som kan få både overdrager, men også overtager til at blive tilfredse. Afhængig af casen kan man ende ud i at lave flere omstruktureringer, før man står med det endelige resultat af generationsskiftet.

Der findes to hovedområder i lovgivningen inden for omstruktureringsmodellerne. Modellerne vedrører aktieavancebeskatningsloven og fusionsskatteloven.

Modeller, som falder inden for aktieavancebeskatningsloven (ABL), er:

- Aktieombytning

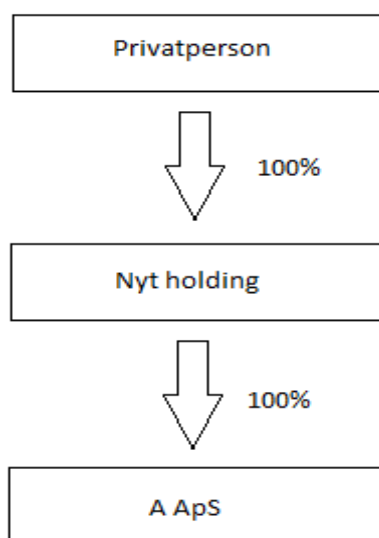
Modeller, som falder inden for fusionsskatteloven (FUL), er:

- Tilførsel af aktiver
- Spaltning af selskab

Disse modeller kan foretages skattepligtigt, men også skattefrit, samt med eller uden tilladelse fra SKAT. De forskellige omstruktureringer og generationsskiftemodeller vil jeg kort og overordnet gennemgå herunder.

5.1 - Aktieombytning

Aktieombytning, herunder ombytning af anparter, kan ske ved, at en privatperson, som ejer anparterne i A ApS, gerne vil stifte et holdingselskab. Dette kan gøres ved at indskyde aktierne fra A ApS i det nye holdingselskab som selskabskapital. Privatpersonen får derimod anparterne fra holdingselskabet retur. Ejerstrukturen efter denne omstrukturering er derefter følgende:

Det nye holdingselskab og A ApS er herefter indtrådt i en sambeskatningskreds.

Aktieombytningen er skattefri jf. aktieavancebeskatningslovens § 36 og kan ske med eller uden tilladelse fra SKAT. Beskatningen af afståelsen af aktierne udskydes fra afståelse af A ApS, til afståelsen sker med anparterne i holdingselskabet. Da holdingselskabet ejer anparterne i A ApS 100% og dermed er datterselskabsaktier, kan salget af disse aktier ske skattefrit, såfremt man har overholdt holdingkravet på 3 år¹². Aktieombytningen kan ske med eller uden tilladelse fra SKAT.

5.1.2 - Aktieombytning skattefrit med tilladelse fra SKAT

Man kan ved en aktieombytning søge om tilladelse til dette hos SKAT. Det kræver blot, at man indsender en anmodning om ombytningen med de forretningsmæssige dispositioner, som

¹² C.D.7.4.1 Betingelser for skattefri aktieombytning uden tilladelse, <http://skat.dk/skat.aspx?oid=1945253>

ombytningen vedrører. Hvis ombytningen sker grundet de forretningsmæssige dispositioner, giver SKAT ofte tilladelse til dette. Såfremt det tydeligt fremgår af anmodningen at grunden til omstruktureringen skyldes aktionærens interesser, vil anmodning blive mødt med betingelse for tilladelsen med henvisning til fusionsskattedirektivet artikel 15, stk1, litra a. Dette skyldes at man vil se ombytningen som et forsøg på skatteunddragelse eller undgåelse. Betingelserne for tilladelsen vil som oftest være de samme krav som stillet ved skattefri omstrukturering uden tilladelse. Disse krav vil være holdingkravet på 3 år.

I anmodningen fremstilles en række punkter for ombytningen, og såfremt disse ikke opfyldes, kan SKAT tilbagekalde sin tilladelse. Dette kan have en række konsekvenser, f.eks. at en skattefri ombytning bliver til en skattepligtig.

Skulle der ske ændringer inden for de første 3 år efter ombytningen, som ville ændre SKAT's vurdering af, om tilladelsen ville være givet i første omgang, kan SKAT tilbagekalde sin oprindelige tilladelse på baggrund af de nu kendte ændringer.

Fordelen ved at indhente tilladelsen ved skattefri ombytning er, at skulle der opstå pludselige ændringer, efter tilladelsen er givet, såsom død eller kritisk sygdom, kan man få tilladelsen fra SKAT til at forsætte. Såfremt man ikke havde indhentet en tilladelse fra SKAT, og sådanne pludselige ændringer opstod, ville muligheden for skattefri ombytning bortfalde, og den ville derfor blive skattepligtig.

Det modtagende selskab, som i dette tilfælde er holdingselskabet, vil have et anskaffelsestidspunkt, som vil være tidspunktet for ombytningen, og værdien af aktierne vil være den opgjorte værdi, som er fastsat ved ombytningen.

5.1.3 - Aktieombytning skattefrit uden tilladelse fra SKAT

Man kan vælge at gennemføre en aktieombytning uden tilladelse fra SKAT. For at forhindre, at man laver en ombytning uden tilladelse, med det ene formål at lave skatteundgåelse, har SKAT indført et princip, kaldet holdingkrav. Jf. aktieavancebeskatningsloven § 36, stk. 6 er det et krav, at man har beholdt aktierne fra ombytningen i minimum 3 år. Dette skal forstås således, at det modtagende holdingselskab skal beholde aktierne, og disse må ikke afstås i en periode på 3 år. Såfremt man vælger at afstå sine aktier inden for perioden, vil aktieombytningen blive anset som skattepligtig og deraf have konsekvenser i form af skat. Såfremt man vælger at lave en skattefri

aktieombytning uden tilladelse, er det iflg. aktieavancebeskatningsloven § 36, stk. 6,2 et krav, at ombytningen sker til handelsværdierne.

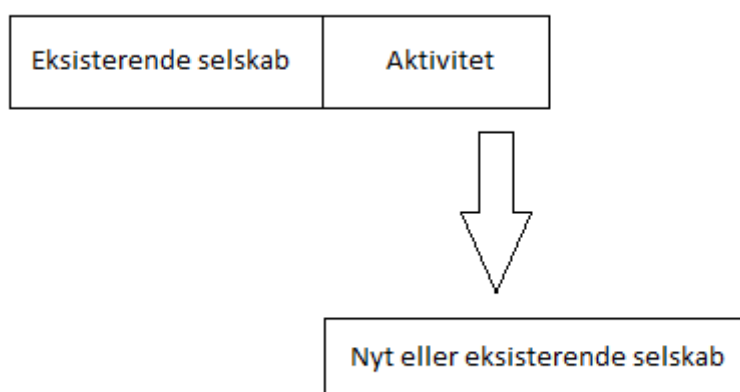
5.1.4 - Krav for aktieombytning

For at kunne lave en aktieombytning må egenkapitalen fra det indskydende selskab ikke være negativ, da man derved vil anse aktierne som værdiløse. Såfremt stifteren stadig vil gennemføre en aktieombytning skal man fremvise en periodebalance som viser værdien af anparterne siden aflæggelsen af regnskabet. Ombytningen af aktierne kan ske til et jomfrueligt selskab eller et selskab med aktivitet, så længe selskabet modtager 100% af aktierne/anparterne efter ombytningen. Derfor skal holdingselskabet kun oprettes med henblik på aktieombytning i denne sammenhæng. Derudover skal det modtagende selskab, i det her tilfælde vil det være det nystiftede holdingselskab, opnå stemmeflertallet.

Den private person skal ydermere være fuldt skattepligtig til Danmark, før en skattefri aktieombytning kan ske.

5.2 - Tilførsel aktiver

Tilførsel af aktiver går i sin enkelthed ud på, at man tager noget aktivitet fra et eksisterende selskab og tilfører aktiviteten til et nyt eller andet eksisterende selskab. Som modydelse skal det indskydende selskab dog modtage anparter eller aktier retur. Denne metode defineres i fusionsskatteoven § 15C stk. 2.

Disse transaktioner vil som udgangspunkt medføre ophørsbeskatning, men grundet reglerne i fusionsskatteoven §15 C+D omkring tilførsel af aktiver uden tilladelse, kan det modtagende

selskab indtræde i det indskydende selskabs skattemæssige stilling, og dermed bliver transaktionerne skattefrie. Dermed succederer det modtagende selskab i det indskydende selskabs skattemæssige stilling. Derfor anses aktiernes eller anparternes anskaffelsessum for at være handelsværdien af aktiverne og passiverne, hvor der er taget hensyn til den udskudte skat, da aktiverne er overdraget til nedskrevet værdi skattemæssigt. Dog skal alle betingelserne i fusionsloven §15 C+D være opfyldt, såfremt man vælger at gøre det uden tilladelse fra SKAT.

Modellen kan dog også anvendes i en skattepligtig udgave, hvor det medfører beskatning. I det tilfælde vil der, ved afståelse af aktiverne, blive udarbejdet en opgørelse over avancen, og denne avance falder derefter til beskatning.

Som med aktieombytning er der også her et holdingkrav på 3 år efter omstruktureringen.

Udover skattefri tilførsel af aktiver uden en tilladelse fra SKAT kan man også lave en skattefri tilførsel af aktiver med tilladelse fra SKAT.

5.2.1 - Krav for skattefri tilførsel af aktiver

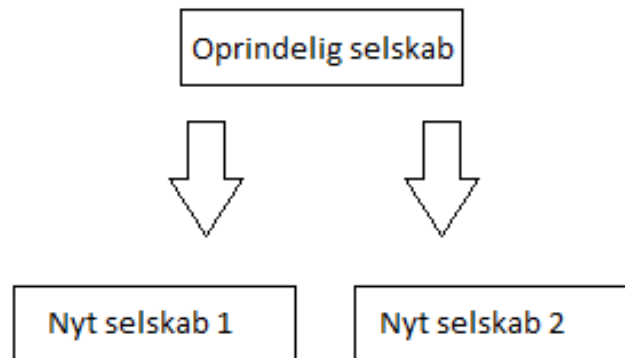
Ved en skattefri tilførsel af aktiver skal det indskydende selskab holde på de modtagende aktier eller anparter i mindst 3 år jf. fusionsloven §15C stk.1 pkt. 4. Såfremt man vælger at sælge disse inden for 3 år, anses tilførslen af aktiver for at være skattepligtig og tilførslen vil udløse ophørsbeskatning.

Modsat aktieombytning behøver det indskydende selskab ikke at skulle modtage 100% af aktierne eller anparterne hvilket kan medføre, fra tilførselstidspunktet, at det modtagende selskab kan have en bredere ejerkreds. Dog skal vederlæggelsen kun ske i aktier/anparter da kontant vederlæggelse ikke accepteres. Såfremt der ønskes en bredere ejerkreds, må alle selskaber indskyde i det nye selskab og modtage anparter/aktier retur.

Derudover kan tilførsel af aktiver ske med tilbagevirkende kraft.

5.3 - Spaltning

Spaltning defineres ved, at man deler noget i flere dele. Det kan være et selskab, som har flere aktiviteter samt ejendomme. Det kan derfor i visse situationer være optimalt at splitte de forskellige aktiviteter op samt ejendommene for at minimere risikoen i det enkelte selskab. Aktionærerne i det oprindelige selskab vil herefter modtage aktier i de nye spaltede selskaber.

Der kan foretages en skattefri samt en skattepligtig spaltning, dog er det oftest den skattefrie model, da denne oftest er mest relevant i praksis.

Der kan overordnet set foretages 2 forskellige slags spaltninger. Den første er en ophørsspaltning, hvor det oprindelige selskabs aktiviteter blive spaltet ud i to eller flere selskaber. Derefter lukkes det oprindelige selskab. Det er også muligt at beholde det oprindelige selskab, ved at man indskyder en samlet virksomhedsgren af aktiviteter ind i et nyt eller eksisterende selskab. Dette kaldes grenspaltning.

Såfremt man udfører en skattepligtig spaltning, vil der ske normal afståelsesbeskatning af aktiverne både hos aktionæren og i det oprindelige selskab.

5.3.1 - Spaltning uden tilladelse

Som hovedregel kan en skattefri spaltning uden tilladelse fra SKAT ske, når både det indskydende selskab og det modtagende selskab er omfattet af begrebet selskab i en medlemsstat i artikel 3 i direktiv 2009/133/EF og ikke ved beskatning her i landet anses for en transparent enhed¹³. Derudover skal selskabet opnå mindst 10% af ejerandelen i det nye selskab.

¹³ <https://skat.dk/skat.aspx?oID=1945243&chk=214955> – HR spaltning uden tilladelse

Såfremt der opstår en omstrukturering inden spaltning, vil der som med de andre generationsskiftemodeller også her være regler for at forhindre spaltning uden tilladelse til at opnå skatteunddragelse. Ved udførelse af en spaltning uden tilladelse må man ikke afstå de modtagende aktier inden for en periode på 3 år.

5.3.2 - Spaltning med tilladelse

En anmodning om spaltning i forbindelse med et generationsskifte godtages som oftest uden yderligere vilkår. Det skal dog fremgå, at spaltningen har et forretningsmæssigt formål. Såfremt spaltningen har til formål at fremme aktionærens interesse og dermed skatteundgåelse, vil anmodningen blive afslået.

5.3.3 - Krav

For at en skattefri spaltning uden tilladelse kan gennemføres, er det et krav, at betingelserne i fusionsskatteloven §15A+B er opfyldt. Fusionsskatteloven §15A påpeger, at ved en spaltning skal det modtagende selskab modtage det samme forhold af aktiver og passiver, som udspaltet fra det oprindelige selskab, jf. fusionsloven § 15A, stk. 2,3 pkt. Ved spaltningen må der ikke tildeles kontantvederlag til selskaber, som efter spaltning ejer 10% eller mere i det indskydende selskab, jf. fusionsloven § 15A, stk. 2, pkt. 4.

Ved en skattefri spaltning skal det modtagende selskab succedere i det oprindelige selskabs skattemæssige sted på alle modtagne aktiver og passiver.

Som ved de to andre modeller er holdingkravet efter omstrukturering også gældende.

6 - Generationsskiftemodeller

Ovenstående modeller bruges i planlægningen til et generationsskifte, og da nogle af modellerne har en skattemæssig konsekvens ved generationsskifte foretaget inden 3 år efter omstruktureringen, er det derfor vigtigt at foretage disse omstruktureringer i god tid, før man indleder selve generationsskiftet.

Til selve generationsskiftet findes der en række modeller, som vil være optimale til effektivt at kunne overdrage sin virksomhed til næste generation. Hvilke modeller, som passer ultimativt bedst til generationsskifte, kan ikke afgøres, da hvert generationsskifte har forskellige aspekter. I følgende afsnit vil de mest relevante modeller blive gennemgået.

6.1 - Overdragelse ved brug af succession

Generationsskifte med succession betyder i al sin enkelthed, at overtager træder ind i overdraggers skattemæssige standpunkt. SKAT går derfor ikke glip af skatten, men skatten udskydes til et senere tidspunkt, og skatten hviler derfor latent på anparterne. Formålet ved at kunne succedere er, at en eventuel skat ikke skal være en forhindring for at udføre et generationsskifte. Et skattefrit generationsskifte kan ske til følgende personer:

- Familie - børn, søskende m.fl. jf. ABL §34 stk. 1, nr. 1
- Ægtefælle eller ugifte samlevende jf. KSL §26B
- Nærtstående medarbejdere jf. ABL §35.

Den overordnede regel er, at personerne i personkredsen, som der succederes i, skal være skattepligtig i Danmark, jf. kildeskatteloven § 1. Derudover skal der minimum, jf. ABL § 34 stk. 1, nr. 2., overdrages 1% af anpartskapitalen i selskabet.

Der er dog et krav, før det kan godtages som skattefrit. Der skal fx foreligge en forretningsmæssig begrundelse, før et generationsskifte kan udføres skattefrit. Det, der menes ved forretningsmæssig begrundelse, er, at man ikke "bare" kan udføre et generationsskifte, fordi man vil undgå at betale skatten nu og her, men at den forretningsmæssige begrundelse skal bunde i intentionen om videreførelse af selskabet.

Derudover må selskabet ikke fungere som et pengetanksselskab. Et pengetanksselskab defineres ved, at aktiviteten i overvejende grad er at have kontanter og værdipapirer. Som følge af pengetanks-reglen kan der ikke succederes i aktier, som er omfattet af ABL § 19 vedrørende investeringselskaber – herunder aktier og investeringsbeviser udstedt af investeringselskaber.

Ved skattemæssig succession følger skatten aktiverne og forbliver derfor latent, indtil de afstås uden succession. Overtageren anskaffer sig aktiverne som overdrageren, det vil sige at overtageren anskaffer sig aktiverne på samme tidspunkt, til samme pris og samme hensigt som overdrageren.

Selvom der succederes, skal der stadig findes en måde at finansiere købet af selskabet på. Den 2. juni 2017 vedtog folketinget at nedsætte bo- og gaveafgiften¹⁴, som dermed gøre det nemmere og billigere at foretage generationsskifte. Tidligere skulle der betales en afgift på 15% af gavebeløb over grænsen for skattefrie gaver. Denne procentsats nedsættes gradvist frem mod 2020, hvor afgiften vil være på 5%. Denne lave afgift kan få flere virksomheder til at foretage generationsskifte med succession kombineret med, at selskabet gives som gave.

Dog skal det nævnes at, for at kunne anvende nedsættelsen af afgiften, er der en række regler samt stramninger der skal overholdes. For at kunne anvende nedsættelsen af bo- og gaveafgiften skal følgende regler være overholdt:

- Denne nedsættelse kan kun anvendes i samme situationer, som hvor der før nedsættelsen skulle betales 15% i bo- og gaveafgift ved overdragelse.
- Overdrager af virksomheden skal forud for overdragelsen have ejet selskabet mindst 1 år og derudover skal overtageren beholde ejerskabet efter overdragelsen i mindst 3 år. Konsekvensen ved salg før udløbet af perioden på 3 år, vil medføre en forholdsmæssig betaling af bo- og gaveafgift på differencen på bo- og gaveafgiften i perioden og de oprindelige 15% for den resterende del af den 3-årige periode.
- Der skal være aktiv deltagelse i selskabet før overdragelsen. For selskabet vil dette være sig deltagelse i ledelsen.

Derudover er reglerne for succession blevet strammet for at sikre denne lempelse forbeholdes for reelle erhvervsvirksomheder. Stramningerne indebærer følgende:

- Førhen var det beskrevet i loven ABL §34, stk. 6. at succession af en virksomhed der fungerer som pengetank/passiv virksomhed ikke kunne benytte sig af succession, dog var begrebet passiv kapitalanbringelse, som en passiv virksomhed benytter sig af ikke præciseret. Stramningerne præciserer hermed passiv kapitalanbringelse som investeringer i fast ejendom, udlån af kapital, investering i værdipapirer og lign. Dog vil fast ejendom, som virksomheden benytter i daglig drift ikke anses som passiv kapitalanbringelse.

¹⁴ Lovforslag fra 16. december 2016 vedtaget.

- Ved opgørelsen af om virksomheden i overvejende grad består af passiv kapitalanbringelse, skal ubebyggede grunde og ejendomsprojekter fremover medregnes.
- Fritagelsen for pengetanksreglen for selskabet der er næringsdrivende med køb og salg af værdipapirer, justeres således at fritagelsen forbeholdes selskaber der er underlagt offentligt tilsyn.
- Til sidst skal det bemærkes at der i den juridiske vejledning tydeliggøres, at SKAT har bevisbyrden, såfremt værdier der er opgjort efter værdiansættelsescirkulærene, ikke giver det retvisende billede for handelsværdierne.

Såfremt man ikke kan overholde de ovenstående stramninger, kan de gamle regler for bo- og gaveafgift på 15% anvendes.

6.1.1 – Fordele og ulemper ved brug af succession

En helt klar fordel ved anvendelsen af succession inden for den nævnte personkreds er, at den skattemæssige byrde som ved normal afståelse af aktier/anparter vil have medført, pålægges overtager og dermed skydes ud i fremtiden til når anparterne/aktierne afstås uden anvendelse af succession. Dette medfører, at skattebyrden ikke skal være en hindring for at foretage et generationsskifte, og dermed anses dette for at være en fordel for overdrageren.

Ulempen kan ses ved, at overtageren i fremtiden ikke ville kunne fradrage eventuelt tab på afståelsen af aktierne/anparterne. Dette skal forstås som, at handelsværdien ved generationsskiftet kan være højere end den eventuelle salgsværdi i fremtiden. Det eventuelle tab ved fremtidigt salg kan ikke fradrages da overtageren ved generationsskiftet indtræder i overdragerens skattemæssige stilling. Anskaffelsesværdien for overtageren ved generationsskiftet er derfor den samme værdi som overdragerens anskaffelsesværdi dengang vedkommen erhvervede aktierne/anparterne. Dette anses derfor for at være en klar ulempe for overtageren.

6.2 – Koncernstruktur med holdingselskab

Køberen kan med fordel stifte et holdingselskab for kr. 50.000 og derefter købe 100% af anparterne, evt. med lånefinansieringen fra banken eller med et gældsbevis til sælgeren. Denne model er optimal af 3 grunde:

- Køberen kan udlodde udbytte skattefrit fra driftsselskabet til holdingselskabet, da holdingselskabet ejer mere end 10% af anparterne. Dette udbytte kan derefter bruges til at

betale banken eller sælgeren. Såfremt køberen havde købt anparterne privat og derfor finansieret købet privat, skulle driftsselskabet have udloddet udbytte til køberen, hvilket havde medført udbyttebeskatning på 27%/42%.

- Renterne, der fremkommer i forbindelse med lånet givet til holdingselskabet, er fuldt fradragsberettiget i holdingselskabet. Såfremt lånet var givet privat, havde køberen kun fradrag på 30% af renter.
- Da købet og dermed finansieringen sker til holdingselskabet, skal køberen kun fremskaffe likvider til stiftelse af holdingselskabet svarende til de kr. 50.000. Dette medfører et markant lavere behov for likviditet.

Sælgeren har derimod en del konsekvenser, da salget udløser aktieavancebeskatning. Avancen opgøres ved at tage salgssummen, som betales ved overdragelse, og fratække købesummen, som anparterne er anskaffet til i sin tid jf. ABL § 12. Udover at salget foretages skattepligtigt, vil en direkte konsekvens heraf være den skat, som forfalder herefter. Afhængig af finansiering af salgssummen fra køber kan dette være en udfordring for sælgeren, da vedkommende skal fremskaffe en del likvider for at betale skatten, hvilket kan blive svært, såfremt købet er finansieret via et gældsbevis.

6.2.1 – Fordele og ulemper ved omstrukturering

Som beskrevet tidligere, er der forskel på hvem der sælger aktierne eller anparterne i selskabet. Med dette menes der hvordan planlægningen op til salget foregår samt hvordan beskatningen eller udskydelsen af denne kan ske. Det skal sige at etablering af en koncernstruktur skal anses som en indledende manøvre før et generationsskifte foretages.

Herunder vil fordele og ulemperne ved salg af anparter fra et holdingselskab blive oplistet.

Fordele ved salg af anparter igennem et holdingselskab:

- Såfremt der foreligger en koncernstruktur før salget af aktier/anpart, vil salget blive anset som afståelse af datterselskabsaktier, hvilket jf. ABL § 8 ikke skal medtages når den skattepligtige indkomst opgøres for året.,
- Jf. overstående punkt vil det være hensigtsmæssigt, såfremt tidsperspektivet tillader det at foretage en aktieombytning og dermed etablere en koncernstruktur med et holdingselskab over datterselskabet. Dette er relevant såfremt overdrager på nuværende tidspunkt ejer aktierne eller anparterne personligt.

- Efter aktieombytningen kan datterselskabet, som nu ejes af holdingselskabet, udlodde skattefrie udbytter op til holdingselskabet. På denne måde kan man slanke datterselskabets balance før et salg og dermed gøre handelsprisen for datterselskabet mindre.
- Såfremt salget sker til en privat person, succederer overtageren ikke i overdragerens skattemæssige stilling og aktierne eller anparterne overtages dermed som almindeligt salg af aktier/anparter.

Ulemper ved salg af anparter igennem et holdingselskab:

- Såfremt overdrager ejer anparterne personligt, og derved skal have etableret koncernstrukturen før salget, er der jf. ABL §36 stk. 6 et holdingkrav. Dette krav indebærer at anparterne ikke må afstås 3 år efter omstruktureringen. Hvis generationsskiftet skal foretages hurtigt, kan det være uhensigtsmæssigt at vælge denne model, da afståelse af anparterne før udløb af perioden på 3 år, vil medføre beskatning. Avancen opgøres dog på grundlag af den udarbejdede balance der dannede grundlag for omstruktureringen.
- Hvis overdrager skal bruge likviderne fra salget af datterselskabet privat her og nu, vil det kræve at overdrager tager pengene ud af selskabet. Afhængigt af beløbets størrelse vil dette kunne medføre en relativ hård beskatning.
- Hvis overdrager placerer midler fra salget af datterselskabet i aktier og ejendomme, skal overdrager være opmærksom på, at holdingselskabet ikke ville kunne overdrages med hjælp af succession. Dette skyldes at holdingselskabet vil blive anset som en pengetank og dermed falde under pengetanksreglen.

6.3 – Omstrukturering og salg

Såfremt ejeren af driftsselskabet ved, at vedkommende inden for få år vil gå på pension ved enten at sælge anparterne til tredjemand eller gennemføre et generationsskifte, er det vigtigt at planlægge det hele mange år forinden. Sælgeren kan foretage, som beskrevet i punkt 5.1, en aktieombytning, hvor der stiftes et holdingselskab ved at indskyde anparterne som stiftelseskapital for holdingselskabet og derefter modtage anparterne for holdingselskabet retur. Denne omstrukturering skaber derved en koncernstruktur, hvor sælgeren ejer holdingselskabet 100%, og holdingselskabet ejer driftsselskabet 100%. Denne omstrukturering kan ske skattefrit, som forklaret i punkt 5.1. Dog skal det bemærkes,

da denne omstrukturering sker skattefrit, og derfor må anparterne i driftsselskabet tidligst sælges 3 år efter omstruktureringen. Konsekvensen ved et salg, før de 3 år er gået, vil være, at SKAT vurderer omstruktureringen som skattepligtig, og at omstruktureringen derefter udløser skat.

Efter 3 år kan sælgeren sælge anparterne i driftsselskabet skattefrit, da anparterne jf. ABL § 8 er datterselskabsaktier og dermed skattefrie at sælge. Sælgeren vil, afhængig af finansieringen af salget, stå med et holdingselskab, som fremover kan investere i nye projekter med den kapital, som salget af driftsselskabet indbringer. Sælgeren kan hvert år udlodde udbytte på kr. 52.900 (2018 sats) til lav beskatning på 27% og herefter 42% på beløb over grænsen. Såfremt sælgeren er gift, er det kr. 105.800, som kan udloddes til 27%.

6.4 –Salg af anparter – skattepligtigt

Sælgeren kan sælge sine anparter skattepligtigt til køber. Dette vil medføre, at sælgeren bliver beskattet ifølge reglerne i aktieavancebeskatningsloven. Denne model er den nemmeste at bruge i forbindelse med et generationsskifte. Da modellen udløser skat, kan man, afhængigt af casen, argumentere for, at den i langt de fleste tilfælde ikke vil være det optimale at gøre i et generationsskifte.

For køberen er der ikke nogen direkte konsekvens, da anparterne overtages skattepligtigt. Anskaffelsessummen vil derfor blive købesummen af anparterne. Anskaffelsestidspunktet vil være lig med det tidspunkt, anparterne bliver overdraget.

6.5 - A/B-modellen

I modsætning til de ovenstående modeller succederer denne model ikke i aktier/anparter. Modellen bygges på, at selskabet, som skal overtages ved et generationsskifte, udsteder B-aktier. Disse aktier er i en forudbestemt tid afskåret fra at modtage udbytte. På denne måde sikres ejeren af A-aktierne den aftalte betaling for sine aktier ved at udlodde det aftalte beløb i flere portioner igennem udbytte. Denne metode giver overtageren muligheden for at overtage dele af selskabet til en lav anskaffelsessum, idet overtageren kun betaler for en lille del af selskabets totale markedsværdi.

At bruge denne model forudsætter dog, at der er opbygget en struktur med holding- og datterselskab. Udbytte op til holdingselskabet vil derfor være skattefrit.

6.5.1 - Ændring af vedtægter

Ved at lave en ændring i vedtægter kan man opdele aktierne op i A-aktier og B-aktier og derefter udstede nye B-aktier. A-aktierne har ret til udbytte, indtil et aftalt beløb er udbetalt. Grundet at B-

aktierne er afskåret fra udbyttet i en bestemt tidshorisont, er B-aktierne billigere end A-aktierne. Der er ikke krav om en minimumkurs ved opsplitning af aktierne, men det anbefales at lave værdiansættelsen så tæt på markedskursen som muligt.

6.5.2 - Kontant kapitaludvidelse

Efter ændringen i vedtægterne foretager man en kontant kapitaludvidelse, hvor overtager betaler for de nytegnede aktier. Efter ændringen i vedtægterne og vedtagelse af opsplitning af aktierne kan kapitalen kategoriseres som de ”gamle” aktier som A-aktier med ret til udbytte, og de nytegnede B-aktier uden ret til udbytte.

Da der med denne model ikke opstår en formueforskydning, udløser kapitaludvidelsen ikke beskatning, grundet udbyttebegrænsningen til A-aktierne¹⁵. Forudsætningen for, at kapitaludvidelsen kan ske skattefrit, er, at de nye B-aktier tegnes til markedsværdien, samt at saldoen for udbyttet, der endnu ikke er udloddet, skal renteberegnes.

Hele finansieringen af købet af selskabet kan derfor foregå ved, at A-aktierne får udbetalt udbyttet løbende, indtil den aftalte pris for selskabet er opnået.

Efter man har valgt, hvilken model man vil benytte til at få opdelingen af A- og B-aktier, skal man kigge på, hvordan overtageren kan overtage hele selskabet på sigt. Jf. Ligningsloven §16 B st. 2 nr. 6 kan overtageren købe A-aktierne tilbage fra overdrageren med selskabets midler. Derfor skal overtageren ikke have yderligere penge op af lommen for at overtage selskabet 100%.

Overtageren kan med fordel stifte et holdingselskab inden disse transaktioner. Dette vil give overtageren afdækning af sin risiko i fremtiden samt give overtageren skattefordelen, som kan bruges fremadrettet.

For overdrageren vil denne model forudsætte, at aktierne ejes af et holdingselskab for at udnytte den skattefrie mulighed, jf. aktieavancebeskatningsloven § 8.

6.5.3 – Hvornår er modellen relevant

A/B modellen er relevant, når selskaber der skal foretage generationsskifte har alle likvider bundet op i aktiver. Et eksempel her kan være et ejendomsselskab.

¹⁵SKM2010.2.SR – SKAT fastslog, at denne praksis ikke medfører en afståelse af aktierne, der efter normal praksis ellers ville have udløst beskatning. <http://skat.dk/skat.aspx?oid=1863642&chk=214955>

6.5.4 – Fordele og ulemper ved A/B modellen

Hele A/B modellen indeholder en række store fordele, men også ulemper. Da A/B modellen ikke kan gennemføres fra den ene dag til den anden, er der en række fordelene og ulemperne ved modellen som opstilles herunder.

Fordelene ved A/B modellen:

- Eftersom at modellens tidsmæssige perspektiv er langsigtet, er det en fordel for overtager at kunne sætte sig godt ind i virksomheden som overtages.
- Likviditetsbehovet for købet af B aktierne er lavere og dermed er kravet til likviditeten hos overtageren lavt.
- Efter forlods udbyttet er betalt eller perioden hvorpå denne skulle være betalt er udløbet, kan likviditetsbehovet for at overtage den resterende del af aktiekapitalen være lig 0. Dette grundet med at B aktierne igen har mulighed for udbytte, hvilket kan bruges til anskaffelse af de resterende aktier i virksomheden.

Ulemper ved A/B modellen:

- Da A aktierne opnår forlods udbyttet, kan der gå en længere periode, alt efter hvad der er aftalt, før denne er enten udloddet eller at tidsgrænsen er nået. Denne periode kan trække i langdrag i en årrække afhængig af hvordan virksomheden performer.
- Såfremt overtageren vælger at købe A aktierne efter udbytteretten er overstået, kan overdragelsen tage et par år før alle A aktier er købt. Dette afhænger igen af hvordan virksomheden performer, og hvor meget der udloddes i udbytte.
- En ulempe for overdrageren er, at selvom der er aftalt en udbytteret, kan overdrageren ikke være sikker på at modtage hele udbyttet, hvis åremålsbegrænsningen udløber inden overdrageren har modtaget hele sit udbytte. Da overdrageren påtager sig denne risiko, skal udbytteretten pålægges renter og et risikotillæg. Jf. tidligere afgørelser fra SKAT¹⁶ vil forlods udbyttet skulle forrentes med 6%, indtil det er udbetalt til fulde.
- Såfremt overdrageren efter en årrække har modtaget sit forlods udbytte, og overdrageren og overtageren derved ejer eksempelvis 10/90 procent af aktierne, kan der opstå interessekonflikter i virksomheden.

¹⁶ <https://skat.dk/skat.aspx?oid=215348>

7 - Finansiering af generationsskiftet

Der skal altid betales en pose penge, uanset hvilken generationsskiftemodel der benyttes. Da beløbet kan være relativt stor for køberen, som måske ikke har en opsparing til at finansiere købet, er der andre muligheder, man kan benytte sig af. Da betalingsdelen af et generationsskifte kan være besværlig, er det derfor vigtigt at få et overblik over de muligheder, der er for parterne. Jeg vil derfor gennemgå 3 forskellige metoder til finansiering af et generationsskifte nedenfor.

7.1- Købesummen gives som gave

Jf. BAL § 22¹⁷ kan en person give skattefrie gaver inden for en bestemt personkreds samt visse beløbsgrænser inden for et kalenderår. Personkredsen som der kan gives skattefrie gaver til er:

- Børn, stedbørn og børnebørn
- Afdødt barns eller stedbarns længstlevende ægtefælle
- Forældre

Som anført ovenover kan forældre give deres børn for kr. 64.300 skattefrit i 2018. Beløb derudover vil blive beskattet med en afgift på 15% af beløbet (Det er dog muligt at benytte 7% jf. tidligere nævnte nedsættelse af bo- og gaveafgiften såfremt de nye regler vedr. succession overholdes).

Såfremt det vurderes, at generationsskiftet kan gennemføres ved at købe selskabet for kr. 64.300, er det fordelagtigt, såfremt overdrager har likvide midler til det at give sønnen et beløb svarende købesummen i gave. Dermed undgår overtageren at skulle have en opsparing eller gældsoptage hos 3. part for at finansiere købet.

Såfremt købesummen beløber sig højere end grænsen for skattefrie gaver, kan beløbet udover grænsen kombineres med et gældsbrev til overdrageren.

7.2 - Gældsbrev

Såfremt købesummen overgår grænsen for at give i gave, kan dette kombineres med et gældsbrev, hvor resten af købesummen overgår til gæld, som overtageren skylder overdrageren. Købet kan også alene finansieres med et gældsbrev uden at give en gave først. Muligheden for gældsbrev samt fremmed finansiering i form af lån fra banken er også en mulighed.

¹⁷ <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=166398&#P22>

Risikoen ligger hos overdrageren, da overtageren kan ende i økonomiske problemer og derved ikke kan betale sine afdrag til overdrager.

7.3 - Earn-out

Den sidste mulighed for finansiering er en earn-out aftale, som kan benyttes alene eller i kombination med de 2 ovenstående muligheder.

En earn-out model går i sin enkelthed ud på, at selskabet betaler købesummen igennem sin fremtidige drift også kaldes sælgerfinansiering. Et eksempel på dette kunne være i form af, at man lagde en del af købesummen ved overtagelsen af selskabet. Derefter skal der falde en række betalinger hver måned/kvartal/år i en given periode bestemt af parterne, typisk en periode på 3-5 år.

På den måde er den fremtidige drift i selskabet med til at finansiere købet af selskabet.

Betalingerne størrelse kan beregnes ud fra mange forskellige parametre såsom en procentvis del af omsætningen, overskuddet, EBITDA (resultat af primær drift), resultatet før skat, eller et helt andet nøgletal.

Finansieringens modellen bruges oftest når overdrager og overtager er uenig om vækstpotentialet for selskabet i fremtiden. Ved at lægge f.eks. 50% af købesummen ved overdragelsen og lade de resterende 50% betales over en årrække kan overtageren sikre sig, at selskabet der købes faktisk er pengene værd. Typisk vil man aftale at overdrageren bliver i virksomheden indtil earn-out perioden er slut. Dette er både positivt for overdrager, da vedkommende er interesseret i at få resten af købesummen, og dermed at selskabet laver et så godt resultat som muligt. For overtageren vil vedkommende være sikret den bedste læremester ved sin side i en årrække, hvilket oftest kan være nyttigt, når man skal overtage et helt selskab og de ansvarsområder der følger med.

Såfremt at selskabet ikke performer i fremtiden, som overdrageren har påstået, vil overdrageren få en mindre andel af købesummen, da denne reguleres ud af nøgletallet hvert år.

7.3.1 – Interessekonflikt ved en Earn-out aftale

Da overdrageren har et ønske om at modtage hele den aftalte købesum mens overtager, såfremt selskabet faktisk er pengene værd, har den interesse at betale mindre end den aftalte købesum, kan der opstå interessekonflikter eller manipulation efter overdragelsen.

Alt afhængigt af hvilket nøgletal beregningen af earn-out beregnes fra, kan overtageren manipulere ved at øge omkostningerne i selskabet. Såfremt nøgletallet der bruges, er resultat før skat, kan overtageren f.eks. øge lønningerne og dermed mindske overdrageren købesum.

Det er derfor vigtigt at alle vilkår såsom stigning i lønninger indarbejdes i earn-out aftalen.

8 - Generationsskifte af casevirksomhed

Henvisning ApS er et selskab, som lever af at henvise kunder til A-kasser og fagforeninger.

Selskabet har en hjemmeside, som indeholder en masse information omkring A-kasse, fagforening, dagpenge osv. Når en bruger læser artiklerne på hjemmesiden, kan kunden vælge at klikke på en af de anbefalede A-kasser og derefter tilmelde sig A-kassen. Henvisning ApS får derefter provision fra A-kassen som belønning for at henvise kunden.

Henvisning ApS ejes af Mogens. Mogens er 61 år gammel og er fraskilt. Mogens har en søn, Torben, på 30 år. Mogens har Torben ansat som den eneste medarbejder i sit selskab udover sig selv. Mogens stiftede selskabet for lidt over 10 år siden og har igennem årene lært fra sig til Torben. Torben har været ivrig for at lære og har nu opbygget sig den samme viden som sin far omkring driften af Henvisning ApS.

Selskabet har i en række år givet store overskud, og det går generelt godt i selskabet, hvilket også afspejles i balancen for 2017¹⁸. Udover husleje har selskabet omkostninger til markedsføring, løn, edb/software og normale indkøb af kontorartikler og inventar.

8.1 – Mogens' personlige formue

Mogens har igennem sit selskab Henvisning ApS fået kr. 45.000 i løn hver måned de sidste par år. En del af overskuddet fra Henvisning ApS er udloddet som udbytte igennem årene. Mogens bor privat i en 4-værelseslejlighed i København. Lejligheden har en værdi af 4 millioner og har et realkreditlån på 3 millioner i restgæld. Mogens' pensionsopsparing er på kr. 1 million. Mogens har en opsparing på kr. 100.000 i frie midler. Mogens er en generelt sparsommelig mand med et minimalt forbrug.

8.2 - Torbens personlige formue

Torben er uddannet markedsføringsøkonom. Torben arbejder hos sin far og får en løn på kr. 30.000 om måneden. Torben bor til leje i en 3-værelseslejlighed i indre København med sin kæreste Lisa. Torben og Lisa har ikke nogen formue af betydning, kun en brugt bil. De er af den generelle opfattelse, at man skal leve godt, og har derfor ikke nogen opsparing udover deres pensioner. Hverken Torben eller Lisa har nogen gæld.

¹⁸ Bilag 1

8.3 – Ønsker forud for et generationsskifte

Det har altid været Mogens' håb at kunne opbygge et veldrevet og rentabelt selskab, som han en dag skulle kunne sælge før sin pension. Mogens ser Henvisning ApS som sin pensionsopsparing. Det er derfor Mogens' ønske at få mest muligt for selskabet, så han kan leve en god tilværelse som pensionist.

9 - Værdiansættelse af Henvisning ApS

For at kunne udføre et generationsskifte er det vigtigt at kende til værdien for selskabet, heraf anparterne. Derfor er der lavet en række metoder til at opgøre værdierne, som nævnt i punkt 3.3. Grunden til, at det er relevant at kende til værdien, er, at når man kender til værdien af anparterne, kan man udregne de skattemæssige konsekvenser samt finansieringsbehovet for overdrager samt overtager.

Ved opgørelse af værdierne i Henvisning ApS skal man først vurdere, om der er tale om interesseforbundne parter eller uafhængige parter. Da generationsskiftet i Henvisning ApS sker fra faderen til sønnen, må det derfor konkluderes, at der er tale om interesseforbundne parter. Derfor skal Henvisning ApS værdier opgøres til handelsværdierne, eller værdien som ville være brugt ved salg til uafhængig tredjemand.

Til dette vil jeg anvende cirkulærene TSS-cirkulære 2000-9 og TSS-cirkulære 2000-10, som tidligere er beskrevet i punkt 3.3.1 og 3.3.2.

Da Henvisning ApS ikke er noteret på en børs, vil det kun være muligt at fastsætte værdien af anparterne ved hjælp af hjælpereglen i TSS-cirkulære 2000-9.

Hjælpereglen foreskriver følgende:

”Udgangspunktet er, at aktiernes værdi beregnes som summen af værdierne af de enkelte aktivposter i selskabet minus de respektive gældsposter i selskabet. Den således opgjorte værdi tillægges værdien af goodwill. Der anvendes således et substansprincip.”¹⁹

Til brug for opgørelse til ovenstående udregning kan seneste aflagte regnskab benyttes²⁰. Der skal dog korrigeres for fast ejendom, associerede selskaber, goodwill og andre immaterielle aktiver samt udskudt skat.

¹⁹ TSS-cirkulære 2000-9. Pkt. 2.

²⁰ Bilag 1

9.1 - Værdiansættelse af goodwill

Før vi kan beregne værdiansættelsen af Henvisning ApS, skal vi først værdiansætte goodwillen i selskabet. Til brug for dette skal TSS-cirkulære 2000-10 anvendes, som beskriver, hvorledes goodwill fastsættes ved overdragelse af anparter til interesseforbundne parter.

Grundlaget for beregningsmodellen er resultatet før skat fra de seneste 3 årsregnskaber, da seneste aflagte årsregnskab er 2017, vil år 2017, 2016 og 2015 danne grundlag for beregningen. Følgende, som gennemgås nedenfor, vil være vist i tabel 1.

I hvert regnskabsår skal der korrigeres for følgende poster:

- Ikke udgiftsført løn samt vederlag til medarbejdende ægtefælle
- Finansielle indtægter
- + Finansielle omkostninger
- /+ Eventuelle ekstraordinære indtægter eller omkostninger
- + Afskrivninger på tilkøbt goodwill

Da Henvisning ApS ikke har ekstraordinære indtægter eller omkostninger, ikke udgiftsført løn, vederlag til medarbejdende ægtefælle eller tilkøbt goodwill, vil disse ikke indgå i beregningen.

Når disse 3 regnskabsår er opgjort, skal der opgøres et vægtet gennemsnit af resultatet. Dette gøres ved, at regnskabsåret 2015 ganges med faktor 1, regnskabsåret 2016 ganges med faktor 2, og til sidst regnskabsåret 2017 ganges med faktor 3. Den samlede sum af disse 3 år divideres med 6 for at finde den vægtede gennemsnitsindtjening.

	2017	2016	2015
Resultat før skat	2.041.211	1.470.701	1.255.393
Reguleringer			
- Finansielle indtægter	0	0	0
+ Finansielle omkostninger	-2.752	-7.540	-3.980
Resultat efter reguleringer	2.038.459	1.463.161	1.251.413
Faktor	3	2	1
	6.115.377	2.926.322	1.251.413
Total sum			<u>10.293.112</u>
Regulering af vægtet resultat divideret med 6			1.715.519

Herefter beregner man en forrentning af selskabets aktiver, som herefter fratrækkes. Opgørelsen af forretning af virksomhedens aktiver kan opstilles således:

Kapitalafkastningsatsen var i 2017, jf. Skatteministeriet, 1%, hertil skal der jf. TSS-cirkulære 2000-10 pkt. 3.6 tillægges 3%, så forrentningen vil derfor være 4%.

Aktiver i alt pr. 31/12 2017	kr.	5.424.057
- Værdipapirer	kr. -	287.070
- Likvide beholdning	kr. -	2.860.780
Aktiver til forrentning	kr.	2.276.207
4 % af aktiverne	kr.	91.048

	2017	2016	2015
Resultat før skat	2.041.211	1.470.701	1.255.393
Reguleringer			
- Finansielle indtægter	0	0	0
+ Finansielle omkostninger	-2.752	-7.540	-3.980
Resultat efter reguleringer	2.038.459	1.463.161	1.251.413
Faktor	3	2	1
	6.115.377	2.926.322	1.251.413
Total sum			10.293.112
Regulering af vægtet resultat divideret med 6			1.715.519
Udviklingstendens (2.038.459-1.251.413)/2			393.523
Forretning af aktiver 4% jf. beregning			-91.048
Rest til forrentning af goodwill			2.017.993

Herefter skal summen tillægges en kapitaliseringsfaktor, som udtrykker forholdet mellem det forventede årlige afkast i procent og levetiden på goodwillen. Kapitaliseringsfaktoren skal udregnes og ganges med den beregnede goodwill.

Forrentningsprocenten er kapitalafkastatsen, som tidligere er nævnt til 1% + et tillæg på 8%. Dette giver en forrentningsprocent på 9%.

Den forventede levetid på goodwill kan være svær at finde frem til, da man skal tage højde for kompleksiteten af tjenesteydelsen, samt om det er et anerkendt varemærke. I forhold til den tjenesteydelse, Henvisning ApS leverer til deres kunder, må det siges, at forretningsmodellen nemt kan kopieres, da deres ydelse er en velskrevet artikel samt topplaceringen af diverse søgeresultater på forskellige søgemaskiner. Opbygningen af topplaceringen af søgeresultater på Google m.fl. kan tage mange år at opbygge, dog kan topplaceringerne hurtigt ødelægges igen såfremt man ikke konstant bidrager til underbygning af ens placering i form af nye gode artikler med relevante søgeord. Ved overdragelsen kan man derfor forvente en max levetid på topplaceringerne på 3 år.

Til brug for udregning af kapitaliseringsfaktoren bruges følgende formel:

$$\sum_{t=1}^n \frac{\left(1 - \frac{t-1}{n}\right) + \left(\frac{n-t}{n}\right)}{2} * (1+r)^{-t}$$

$n = \text{levetid} = 3 \text{ år}$

$r = \text{renten} = 9\%$

Kapitaliseringsfaktoren udregnes derfor til 1,31.

Beregning af ovenstående kommer til udtryk i nedenstående tabel. Den beregnede goodwill for Henvisnings ApS er kr. 2.643.571.

Tabel 1

	2017	2016	2015
Resultat før skat	2.041.211	1.470.701	1.255.393
Reguleringer			
- Finansielle indtægter	0	0	0
+ Finansielle omkostninger	-2.752	-7.540	-3.980
Resultat efter reguleringer	2.038.459	1.463.161	1.251.413
Faktor	3	2	1
	6.115.377	2.926.322	1.251.413
Total sum			10.293.112
Regulering af vægtet resultat divideret med 6			1.715.519
Udviklingstendens (2.038.459-1.251.413)/2			393.523
Forretning af aktiver 4% jf. beregning			-91.048
Rest til forrentning af goodwill			2.017.993
Kapitaliseringsfaktor			1,31
Beregnet goodwill (2.017.993 * 1,31)			2.643.571

9.2 - Udskudt skat

Herefter skal den beregnede goodwill for selskabets anparter reguleres for udskudt skat på baggrund af ovenstående beregning. I 2017 er skatteprocenten på 22%. Den udskudte skat er derfor kr. 581.586. Denne beregning foretages ved at tage den beregnede goodwill og gange med skatteprocenten.

9.3 - Handelsværdien for Henvisning ApS

Med udgangspunkt i ovenstående beregninger kan handelsværdien af Henvisning ApS opgøres således:

Indre værdi pr. 31/12 2017	kr. 3.832.366
Beregnet goodwill	kr. 2.643.571
Udskudt skat af goodwill	kr. – 581.586
Handelsværdi for Henvisning ApS	kr. 5.894.351

Handelsværdien for Henvisning ApS er nu fundet og kan bruges til beregning af finansielle og skattemæssige konsekvenser i det efterfølgende afsnit.

10 – Løsningsforslag til generationsskifte af Henvisning ApS

Der er i punkt 5 gennemgået en række omstrukturingsmodeller samt gennemgået en række generationsskiftemodeller i punkt 6. I punkt 8 er Henvisning ApS samt Mogens og Torbens formuer forklaret og beskrevet. Det er derfor væsentligt at holde fast i følgende vigtigste punkter og ønsker:

- Mogens ejer anparterne i Henvisning ApS personligt uden et holdingselskab
- Torben besidder ikke en opsparing og har derfor ikke likviditeten til at kontant kunne købe anparterne nu og her
- Mogens kan ikke give anparterne i Henvisning ApS som gave, da han har brugt Henvisning ApS som sin pensionsopsparing og derfor gerne vil have den fulde salgssum ud.

Disse væsentlige punkter har været med til at opstille nedenstående løsningsforslag.

10.1 - Løsningsforslag 1 - Succession

Grundet vedtaget lovforslag d. 2. juni 2017 om nedsættelse af bo- og gaveafgiften vil det være en god mulighed at udføre generationsskifte med succession og derefter kun beskattes med gaveafgiften af handelsprisen. Forslaget er, som forklaret i punkt 6.1 om succession, en nedsættelse af bo- og gaveafgiften fra 15% til 5% frem mod år 2020 med ikrafttrædelse fra 1. januar 2016. Bo- og gaveafgiften vil derfor være på 7% i 2018.

Det vil ikke være nødvendigt at lave nogen omstrukturering inden generationsskiftet, da Torben overtager Henvisning ApS på samme vilkår som Mogens. Her menes der, at Torben overtager anparterne ved brug af reglerne om succession, på samme tidspunkt, til samme pris og med samme hensigt som Mogens.

Det vil være muligt at igangsætte dette løsningsforslag allerede i 2018 til en bo- og gaveafgift på 7% eller vente 2 år til 2020 og spare yderligere 2% i afgift.

Såfremt Mogens overdrager selskabet 100% til Mogens som gave i 2018, ville Torben skulle betale følgende i bo- og gaveafgift:

Handelsværdi Henvisning ApS	kr. 5.894.351
22% passivpost	kr. -1.296.757
Skattefri gave jf. BAL § 22	kr. - 64.300
Afgiftsgrundlag	kr. 4.533.294

Afgift 7 % kr. 317.331

Såfremt Mogens overdrager selskabet 10% til Mogens som gave i 2018, ville Torben skulle betale følgende i bo- og gaveafgift:

Handelsværdi Henvisning ApS kr. 5.894.351

10% heraf kr. 589.435

22% passivpost af kr. 589.435 kr. - 129.676

Skattefri gave jf. BAL § 22 kr. - 64.300

Afgiftsgrundlag kr. 395.459

Afgift 7 % (2018) kr. 27.682

Afgiften skal herefter tillægges de resterende 90% af selskabet, som ikke gives som gave:

Handelsværdi 90% af selskabet kr. 5.304.916

Gaveafgift kr. 27.682

Krav til finansiering kr. 5.332.598

10.1.1 - Finansiering

Torben kan vælge at optage lån i banken eller bede sin far Mogens om finansiering med et gældsbrev. Renterne enten på gældsbrevet eller på lånet i banken er kun delvist fradragsberettiget, da fradraget gives som et ligningsmæssig fradrag til Torben personligt.

10.1.2 – Konsekvens for Mogens

Mogens vil ved at give selskabet 100% som gave ikke modtage nogen likvider fra salget og dermed ikke modtage noget til at gå på pension med. Dette er ikke optimalt, da Mogens igennem alle årene har set sit selskab som en pensionsopsparing. Det er fordelagtigt for Mogens at give 10% i gave og modtage betaling for de resterende 90% af selskabet.

10.1.3 – Konsekvens for Torben

Torben vil som udgangspunkt opnå de bedste vilkår ved at modtage selskabet 100% som gave. Torben skal dog stadig finde finansiering til kr. 317.331, som skal betales i bo- og gaveafgift.

Såfremt Torben kun modtager 10% af selskabet som gave, er finansieringsbehovet endnu større, da han også skal betale de resterende 90% af selskabet til Mogens. Det kan blive en udfordring for Torben at finde finansieringen til dette, medmindre Mogens gerne vil hjælpe Torben ved at lade de resterende kr. 5.304.916 blive betalt igennem en årrække ved at lave et gælds-brev.

For at Torben kan afdrage på gælden til Mogens skal Torben enten tage en større løn ud af selskabet eller udbetale udbytte. Ulempen ved dette bliver, at midlerne bliver beskattet hårdt.

10.1.4 – Delkonklusion

Som forklaret i introduktionen til casevirksomheden ser Mogens dog helst, at han modtager den fulde sum for selskabet, da han anser selskabet som sin pensionsopsparing. Såfremt man vælger at give selskabet 100% i gave, vil denne løsningsmodel ikke være at foretrække for Mogens, da han skal bruge likvider til sin pension.

Ved at vælge at give 10% af selskabet som gave opfylder det i større grad Mogens' ønske. Dog vil det værre svært for Torben af opnå finansiering igennem banken, såfremt Mogens ikke er villig til at lave et gælds-brev på kr. 5.304.916.

Det er ikke attraktivt for Torben at skulle afdrage på lånet med beskattede midler.

10.2 - Løsningsforslag 2 – Omstrukturering og herefter køb og salg via holdingselskab

Som beskrevet i introduktionen af Henvisning ApS, ejer Mogens ikke et holdingselskab. Da Mogens har henvendt sig flere år forud for et eventuelt generationsskifte vil skulle ske, kan der laves en omstrukturering inden. Eneste ulempe ved denne omstrukturering er holdingkravet, som tidligere er beskrevet i opgaven, dog er det optimalt at vente 3 år, før generationsskiftet igangsættes, da salget dermed vil være skattefrit. Det anbefales derfor, at Mogens laver en aktieombytning, som beskrevet i punkt 5.1., og får etableret et holdingselskab/datterselskabsstruktur.

Når Mogens har lavet omstruktureringen og derefter ventet de obligatoriske 3 år, som kræves, for at salget af datterselskabsaktier er skattefrie, vil det derfor være oplagt for Torben at stifte et holdingselskab og derefter købe anparterne i Henvisning ApS derigennem. Som beskrevet råder Torben ikke over kr. 50.000, som der skal bruges til at stifte et holdingselskab. Derfor vil det være en mulighed for Mogens at give Torben kr. 50.000 som gave, som herefter bruges til at stifte holdingselskabet eller at Torben selv laver en opsparing i de 3 år.

10.2.1 – Finansiering

Der er tre muligheder for finansiering af ovenstående forslag.

Såfremt det er muligt at få tilsagn fra banken om evt. lånoptagelse i Torbens holdingselskab, kan en finansiering ske ved alene at finansiere købet igennem banken. Banken vil højst sandsynligt bede om, at Torben kautitionerer privat for lånet. Såfremt det er muligt, vil det være mest fordelagtigt, at Torben får oprettet lånet som en driftskredit. Fordelen ved dette forklares i punkt 10.2.3.

Den anden mulighed foreligger ved, at Mogens og Torben udarbejder et gældsbrev, men hvor Torbens holdingselskab skylder Mogens' holdingselskab pengene.

Den tredje mulighed er en kombination af ovenstående. Dog ville denne mulighed indebære, at Torbens holdingselskab skal vedligeholde og dermed afdrage på 2 forskellige lån i stedet for et, hvilket kan være en likviditetsmæssigt tungere byrde end ved en långiver.

10.2.2 – Betydning for Mogens

Mogens vil afhængigt af finansieringsmodellen modtage kr. 5.894.351 med det samme eller over en årrække. Mogens kan vælge at bruge sit holdingselskab som en pengetank og dermed investere pengene i andre projekter eller investeringsbeviser. Da Mogens stadig vil arbejde et par år endnu efter overdragelsen, men ikke længere er ejer, men lønansat, har han ikke brug for at trække store summer ud af sit holdingselskab. Mogens kan derfor stille og roligt trække udbytte ud til den lave beskatning hvert år, indtil han endeligt går på pension.

10.2.3 – Betydning for Torben

Torben vil kunne undgå at skulle fremskaffe likvider til stiftelse af sit holdingselskab, da Mogens vil kunne forære ham kr. 50.000 til stiftelsen. Dermed behøver Torben ikke at binde eller finde likvider til købet af Henvisning ApS.

Torben optager gæld i holdingselskabet enten ved brug af gældsbrev til sin far Mogens' holdingselskab eller igennem banken med personlig kaution. Fordelen ved dette er, at modsat han havde lånt pengene privat, kan Torben i sit holdingselskab fradrage renter på lånet 100%.

Derudover kan Henvisning ApS betale for lånet igennem driften af selskabet. Afhængig af betingelserne på lånet eller i gældsbrevet kan det aftales, at der afdrages på lånet en gang om året. Hermed kan Henvisning ApS udlodde årets overskud til Torbens holdingselskab, som derefter ville kunne betale årets afdrag. Såfremt finansieringen sker i banken med en driftskredit, som hvert år formindskes ved at minimere lånerammen på kreditten, kan Torben afdrage mere på kreditten,

såfremt dette skulle være muligt, jf. årets udbytte. Skulle Henvisning ApS eller Torbens holdingselskab bruge de likvider, som der er afdraget med ekstra, kan Torben trække den del, som er afdraget mere med end aftalt for året. Dermed opnår Torben mere likviditetsmæssig fleksibilitet i sine selskaber.

10.2.4 – Slankning af balancen i Henvisning ApS før ny værdiansættelse og salg

Da Mogens skal vente 3 år efter omstruktureringen, hvor holdingselskabet herefter ejer datterselskabet, kan Mogens med fordel for både Torben og ham slanke balancen i Henvisning ApS.

Som beregningen viser i punkt 9.3 indgår egenkapitalen i værdiansættelsen af Henvisning ApS. Da værdiansættelsen i punkt 9.3 blev opgjort, udgjorde egenkapitalen kr. 3.832.366, hvoraf de kr. 3.707.366 er frie reserver²¹ og kr. 125.000 er bundne reserver. UDBYTTTEBEGRÆNSNING?

Når omstruktureringen er gennemført, kan Mogens begynde at udlodde skattefrie udbytter fra Henvisning ApS op til holdingselskabet. Fordelen ved at foretage disse udbytteudlodninger er, at egenkapitalen i Henvisning ApS mindskes og derved også beregningsgrundlaget i værdiansættelsen af Henvisning ApS. Når holdingkravet på 3 år er gået, vil det være fordelagtigt for begge parter at egenkapitalen er så tæt på kr. 125.000 som muligt.

Mogens vil med ovenstående udlodninger have likviditet i holdingselskabet til hans pension.

Torben vil skulle betale en mindre pris for Henvisning ApS, da der skal laves en ny værdiansættelse efter perioden på 3 år.

10.2.4 – Delkonklusion

Såfremt Torben kan opnå finansiering igennem banken med en driftskredit, vil det være optimalt for Mogens, da han får pengene for salget af selskabet med det samme. Ulempen er dog, at der skal gå de nævnte 3 år, før generationsskiftet kan igangsættes.

²¹ Frie reserver defineres som likvider der kan udloddes igennem udbytte. Bundne reserver defineres som anpartskapitalen i selskabet, hvilket ikke kan udloddes.

10.3 – Løsningsforslag 3 – A/B-modellen

Det er muligt for Mogens, igennem en generalforsamling, at vedtage, at der skal laves en ændring i vedtægterne omkring aktieklasser og herefter lave en kapitaludvidelse, hvor aktierne splittes op i A- og B-aktier, hvoraf A-aktierne har ret til forlods udbytte. Det vil herefter være muligt for Torben at købe B-aktierne og på den måde få andel i Henvisning ApS billigere, end hvis Torben skulle købe alle aktierne i Henvisning ApS. B-aktierne ville dog skulle tegnes til markedsværdien.

Det vil her være oplagt for Mogens at lave en omstrukturering, før igangsættelsen af A/B-modellen. Såfremt Mogens får lavet en holding- og datterselskabsstruktur, vil fremtidige udbytter i forbindelse med retten til forlods udbytte være skattefrie. Dog ville denne omstrukturering medføre, at holdingkravet træder i kraft, og Mogens skal vente 3 år med at foretage denne A/B-model.

Mogens og Torben skal også være opmærksomme på, at retten til forlods udbyttet, som Mogens' holdingselskab vil modtage, skal renteberegnes hvert år efter en fastsat rentesats.

10.3.1 – Finansiering

Afhængigt af størrelsen på kapitaludvidelsen og dermed værdien af de nytegnede aktier skal Torben ud og skaffe midler til at finansiere købet. Dette kan, som tidligere beskrevet, blive enten ved hjælp af finansiering igennem banken eller gældsbevægelse fra Mogens.

10.3.2 – Betydning for Mogens

Såfremt Mogens får etableret et holdingselskab, vil Mogens kunne modtage udbytter skattefrit fra datterselskabet. Disse penge kan investeres, indtil han skal bruge dem i forbindelse med sin pension.

10.3.3 – Betydning for Torben

Torben skal stifte et holdingselskab og til det enten lave en opsparing eller låne sig til kr. 50.000, som stiftelse af et holdingselskab koster. Derudover skal Torben finde finansiering til købet af B-aktierne i Henvisning ApS. Da disse aktier ikke har ret til udbytte i en årrække, vil lånoptagelsen medføre, at Torben skal afdrage på lånet med sine beskattede midler fra Torbens job. Afdragene kan potentielt være for store til, at Torbens privatøkonomi kan klare afdragene.

10.3.4 – Delkonklusion

Da Torben skal lånoptage i enten sit holdingselskab eller personligt uden mulighed for udbytte de næste mange år, vil det ikke være optimalt for Torben. Afdragene på lånet kan ende med at køre Torben og karestens privatøkonomi i et sort hul.

10.4 – Mogens pensionsliv efter generationsskiftet

Som beskrevet i problemstilling skal den optimale løsning for Mogens pensionsliv findes. Mogens skal gøre sig nogle overvejelser omkring hvordan hans levestandard skal være når han går på pension.

Løsningsforslag 2 bevirker, at Mogens modtager en del likvide midler i sit holdingselskab i form af udbytter de sidste tre år. Disse midler kan Mogens bruge til at investere i andre aktiver såsom aktier, ejendomme mv. Men da Mogens også skal have likvider til sit private forbrug, er det interessant at gøre sig overvejelserne omkring hvordan Mogens kan få midlerne ud af hans holdingselskab.

Der findes 2 metoder at tage midler ud af holdingselskabet på:

- Foretage udbytteudlodning ud til ham privat. Beskatningen sker i 2 etaper. De første kr. 52.900 sker til en beskatningsprocent på 27%. Alt derudover sker til en beskatningsprocent på 42%.
- Mogens kan få løn af sit holdingselskab. Det skal dog bemærkes, at han kun kan modtage den løn, som svarer til det arbejde han faktisk laver for holdingselskabet. I forhold til beskatning kan Mogens få en løn på op til omkring kr. 500.000 hvor beskatning er 42% (+-). Løn derudover sker til en beskatningsprocent på 56% (+-).

11 - Konklusion

Det har været Mogens' største ønske at kunne finde den mest optimale løsning for generationsskiftet, hvor Mogens får midler til sin pension, enten med det samme eller fordelt over en række år, samt at Torben kunne opnå den mest optimale løsning i forhold til beskatning og videre drift af selskabet.

Der er blevet fremlagt 3 forskellige løsningsforslag, hvor der tages højde for ovenstående ønsker fra Mogens. Der er dog kun et af forslagene, som virker optimalt, grundet Torbens finansielle situation.

Løsningsforslag 1 forudsætter, at Torben kan fremskaffe likvider for minimum kr. 317.331 til betaling af bo- og gaveafgiften, eller kr. 5.332.598 ved en gave på 10% af selskabet. Ved at give selskabet 100% i gave til Torben vil løsningsforslaget ikke være i tråd med Mogens' ønske om at få midler til sin pension. Ved 10% i gave vil Torben opnå et problem i forhold til finansiering. Såfremt der findes en løsning for dette, vil løsningen stadig ikke være optimal for Torben, da han ville skulle afdrage på lånet ved enten løn eller udbetale udbytte fra selskabet. Dette vil udløse skat i form af normal skat af løn eller beskatning af udbyttet som aktieindkomst.

Løsningsforslag 3 forudsætter ligeledes, at Torben kan fremskaffe likviderne til køb af B-aktierne. Dette vil kræve et stående lån, da Torben ikke vil modtage udbytte, før at Mogens har fået udbetalt sit forlodsudbytte. Dette kan tage en del år, og såfremt selskabet skulle have år, hvor overskuddet ikke er stort, vil det skabe usikkerhed i forhold til betaling af det stående lån. Såfremt Torben ikke kan få finansieringen som et stående lån, kan afdragene potentielt kaste Torbens privatøkonomi ned i et sort hul.

Løsningsforslag 2 indebærer, at der sker en omstrukturering, inden generationsskiftet kan udføres. Mogens skal stifte et holdingselskab oven på Henvisning ApS, så der bliver dannet en koncern. Dermed vil Mogens' holdingselskab eje anparterne i Henvisning ApS, og anparterne vil dermed klassificeres som værende datterselskabsaktier. Disse kan sælges skattefrit 3 år efter omstruktureringen. Torben vil også skulle stifte et holdingselskab og derigennem optage et lån til at købe anparterne. Finansieringen kan ske med hjælp fra et gælds-brev mellem Torben og Mogens' holdingselskab. Dermed er renterne for Torben fuldt fradragsberettigede. Afdragene på lånet sker ved, at Henvisning ApS udlodder et skattefrit udbytte til Torbens holdingselskab, og derefter betaler Torbens holdingselskab af på gælden til Mogens' holdingselskab.

Anbefaling

Da Mogens ønsker at gennemføre et generationsskifte mest optimalt i forhold til at få midler til sin egen pension, men derudover også sikre de bedste vilkår for Torben herunder krav til likviditet og videre drift af selskabet, vurderes det, at løsning nr. 2 vil give de bedste vilkår for både Mogens og Torben.

12 - Litteraturliste

Bøger

Birgitte Sølvkær Olesen

Generationsskifte og omstrukturering, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2017, 5 udgave

Thorbjørn Helmo Madsen og John Rasmussen

Revisor manual 2018 – 1, Karnov Group Denmark A/S, 2018

Jesper Rasmussen og Jesper Møller-Andersen

Generationsskifte, 1 udgave, 2008, Karnov Group Denmark A/S

Elektroniske artikler og rapporter

Morten Bennedsen og Kasper Meisner Nielsen

Ejerledelse i Danmark, https://www.cbs.dk/files/cbs.dk/ejerledelse_i_danmark_rapport.pdf

Ida Helena Gert Jensen, BDO

Generationsskifte – Hjælp til de svære overvejelser, 2015 (https://www.bdo.dk/getmedia/7c682ae6-dbe9-42fa-9b52-e21edcb17d61/bdo_generationsskifte.pdf.aspx)

Karina Hejlesen Jensen og Jørgen Rønning Pedersen

Nedsættelse af bo- og gaveafgiften, 2017 (<https://www.pwc.dk/da/artikler/2017/06/nedsaettelse-bo-gaveafgiften-stramning-af-successionsreglerne-vedtaget.html>)

Juridiske vejledning samt TSS-Cirkulære

Den juridiske vejledning

http://skat.dk/skat.aspx?oid=124&vid=214955&ik_navn=breadcrumb

2000-09: Værdiansættelse af aktier og anparter

<https://www.skat.dk/SKAT.aspx?oId=82336>

2000-10: Vejledende anvisning om værdiansættelse af goodwill

<http://skat.dk/skat.aspx?oID=82338&chk=214955>

SKAT's vejledning på EVA-modellen

<https://skat.dk/skat.aspx?oid=1813239>

SKAT's vejledning på DCF-modellen

<https://www.skat.dk/SKAT.aspx?oId=1813207&chk=208529>

Domme og afgørelser

Generationsskiftemodel - A/B-aktier – forlodsudbytteret

<http://skat.dk/skat.aspx?oid=1863642&chk=214955>

Værdiansættelse af anparter – Højesteret

<http://www.hoejesteret.dk/hoejesteret/nyheder/Afgorelser/Pages/Vaerdiansaettelseafanpartervedfraclytning.aspx>

13 - Bilag**Bilag 1****Henvisning ApS**

t.kr.

	<u>2017</u>	<u>2016</u>	<u>2015</u>
Resultatopgørelse			
Bruttofortjeneste	3.103.417	2.586.181	2.329.893
Personaleomkostninger	1.012.206	1.065.480	1.024.500
Resultat før afskrivninger	<u>2.091.211</u>	<u>1.520.701</u>	<u>1.305.393</u>
Afskrivninger	50.000	50.000	50.000
Resultat af ordinær primær drift	<u>2.041.211</u>	<u>1.470.701</u>	<u>1.255.393</u>
Finansielle omkostninger	2.752	7.540	3.980
Resultat før skat	<u>2.038.459</u>	<u>1.463.161</u>	<u>1.251.413</u>
Skat af årets resultat	448.461	321.895	275.311
Årets resultat	<u><u>1.589.998</u></u>	<u><u>1.141.266</u></u>	<u><u>976.102</u></u>

Balance

Aktiver	2017	2016	2015
Materielle anlægsaktiver			
Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	26.500	76.500	126.500
Anlægsaktiver i alt	26.500	76.500	126.500
Omsætningsaktiver			
Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser	2.249.707	1.937.686	1.250.500
Tilgodehavender i alt	2.249.707	1.937.686	1.250.500
Værdipapirer og kapitalandele			
Værdipapirer og kapitalandele	287.070	278.000	215.670
Værdipapirer og kapitalandele i alt	287.070	278.000	215.670
Likvide beholdninger			
Likvide beholdninger	2.860.780	1.070.610	121.070
Likvide beholdninger i alt	2.860.780	1.070.610	121.070
Omsætningsaktiver i alt	5.397.557	3.286.296	1.587.240
Aktiver i alt	5.424.057	3.362.796	1.713.740

Passiver	2017	2016	2015
Egenkapital			
Selskabskapital	125.000	125.000	125.000
Overført resultat	3.707.366	2.117.368	976.102
Egenkapital i alt	3.832.366	2.242.368	1.101.102
Hensatte forpligtigelser			
Hensættelse til udskudt skat	43.570	4.720	2.379
Hensatte forpligtigelser i alt	43.570	4.720	2.379
Langfristede gældsforpligtigelser			
Selskabsskat	448.461	321.895	275.311
Langfristede gældsforpligtigelser i alt	448.461	321.895	275.311
Kortfristede gældsforpligtigelser			
Leverandører af varer og tjenesteydelser	310.875	115.280	46.003
Selskabsskat	321.895	275.311	186.570
Anden gæld	466.889	403.222	102.375
Kortfristede gældsforpligtigelser i alt	1.099.659	793.813	334.948
Gældsforpligtigelser i alt	1.548.121	1.115.708	610.259
Passiver i alt	5.424.057	3.362.796	1.713.740